

COPLES DEL SENYOR PAYROT

PER ASSOTAR UNS Y ALTRES AMB LO SEU ESFORS

Dictades per Mossen Vidal d'Arcabell a mitjans del sigle passat.

Lo Payrot aixeca guerra
té'ls soldats aquartelats,
per riberes y muntanyes
tots els passos té tancats.
Ell és molt venerat
la digo digo digó digo,
ell és molt venerat
o per forsa o per grat.

A la vila d'Oliana
ja n'ha prés possessió;
los pobles de la Valldán
ja li'n paguen pensió.
A les Anoves ha entrat
la digo digo,
a les Anoves ha entrat,
que'ls ha donat gran combat,

A Espluga lo forn del vidre
és vall de calamitat;
com allí de blat no'n cullen,
jo crech que may han pastat.
Pér allí fa mal estar
la digo digo
per allí fa mal estar
que ni pa poden menjar.

Ha marxat a tota pressa
a cumplir la comissió.
visitant la parentela
que té a Coll de Nargó.
A Valldarques y Sellent
la digo digo,
a Valldarques y Sellent
diuhen tots lo coneixem.

A la vila d'Orgañá
ell no hi havia estat may.
fins qu'n dia, per fortuna,
se va escaurer de passar-hi;
de tant que li va agradar,
la digo digo,
de tant que li va agradar
may l'en poden arrancar.

Ja n'ha pujat dret a Perles
y n'ha parat a Alinyá,
y per més rehina que'n fassin,
ni la pega'ls hi valdrá
A Montan ne va pujá,
la digo digo,
a Montan ne va pujá
y té l'estada a Torá.

Fa gran guerra a los de Gósol
que volien se valents,
busquen per alimentarse
y no fan servir les dens.
A Lavansa són citats
la digo digo,
a Lavansa son citats
per viure aturmentats.

En la Freita, Tost y Pla
ab ells té gran amiatat;
tots els dies se'ls abraça
per lo bé que s'han portat.
Als de Noves ha manat
la digo digo,
als de Noves ha manat
no's venguin ni un gra de blat.

Ha plantat la enfermeria
al poble de Avellanet,
lo metge de Casovall
y, lo barber de Saulet.
Li fan lo caldo a Gramós,
la digo digo,
li fan lo caldo a Gramós
que no hi posen carn ni os.

A Pallerols que's pensaven
no pagar res de tributs,
lo Payrot s'hi ha fet palacio
y amb gran dolor l'han rebut.
Ara'ls ha ben subjectat,
la digo digo,
arals ha ben subjectat
y'ls fa córrer de malgrat.

Tahús, Guils y Castellás
no saben ahont anar
lo Payrot los bat les comes
sens deixarlos sosegar.
Se donen per sentenciats,
lo digo digo,
se donen per sentenciats
de viurer sempre aturmentats.

Ha format lo plan de guerra
al poble de Biscarbó,
recorrent aquella terra.
de Llagunes a Rubió.
A Vilarrubla y Solans
la digo digo,
a Vilarrubla y Solans,
se'ls abraça per germans.

Ha posat la centinella
en lo poble de Berén;
lo dia que lo forn pasta,
ja se'l menjan tot calent.
Lo demés temps han de passá
la digo digo,
lo demés temps han de passá
ab llegumeta y sense pa.

Ha plantat lo jutge a Arfa
pera definir los plets;
allí no paguen moltures
perque los reconson nets.
May s'ha vist ni s'ha dit
la digo digo,
may s'ha vist ni s'ha dit
qu'a Arfa hi haja pa florit.

Parroquia y Vilamitjana
no observen lley ni rahó;
lo Payrot hi té lo jutge
per felshi la execució.
Carmeniu y Turbiás
la digo digo,
Carmeniu y Turbiás
també son del seu compàs.

Ha plantat la fortalesa
al poble de Santa Creu,
defensant aquella plassa
Six, Aubet y Sant Andreu.
A Sendes y Solanell
la digo digo,
a Sendes y Solanell
diuhen de patir son vells.

Es la sua capital
la vila de Castellbó:
doctoria y missèria,
no falta en aquell recó,
Allí no's fa caritat
la digo digo,
allí no's fa caritat
perque tot està escurat.

Fa gastos molt rigorosos
als de Adrall y Arabell;
intime als de Montferrer,
y quedaran tots sens pell.
Ara sempre estant plorant
la digo digo,
ara sempre estant plorant
perqué lo turment es gran.

Ha donat Castellciutat
per cap de corregiment,
perquè allí pagant no's troba
res que sia d'aliment.

Es cosa molt de plorà
la digo digo,
es cosa molt de plorà
que molts pasen sense pa.

Tots los que desitjan viurer
en la noble Seu d'Urgell,
las dents i caixals descansen,
però ho fan pagà al ventrell.

Diuen que aquella ciutat
la digo digo,
diuen que aquella ciutat
a molts causa mal de caps.

Los de Torres y Alás
se lleven a mitja nit;
com ells de vespre no sopen,
la fam los ne trau del llit:

la verdura sense pa
la digo digo,
la verdura sense pa
quasi sempre han de menjà.

Fa la visita solemne
en lo poble de Ortedó;
Gés y Serch contribueixen
ab lo poble de Lletó.

Tots han prestat jurament
la digo digo,
tots han prestat jurament
de servirlo fidelment.

Demana per son retiro
aquell casot de la Quera;
s'ha fet compondrer lo llit
a dintre de la pastera;
passadores i sedàs
la digo digo
passadores y sedàs
se'n fa coixi i matalàs.

Bescaràn i Estimariu
han d'observà aquesta lley:
per més que busquin i rodin,
no trobaran son remey.

Los de Llirch y Calvinyà
la digo digo,
los de Llirch y Calvinyà
ja no poden caminà.

Fins dejunis han prestat
en lo poble de Anserall;
acuden a Ballestà
que'ls ajuden aquest any.

Ja poden providenciar
la digo digo,
ja poden providenciar
per poguerlo despatxar.

Argolell diu que no'l volen
perquè ja tenen senyor,
i l'envian a Juberrí
perque'ls trega de tristó.

Arduix, Pardines, Mas de Lins
la digo digo,
Arduix, Pardines, Mas de Lins
ben constant lo tenen dins.

Fa obrar a tota pressa
en lo poble de Arcabell;
ha donat la providència
per fer allí un gran castell;
vol posarhi guarnició
la digo digo,
vol posarhi guarnició
per ser bona habitació.

La Farga està en compromís,
lo envian a Juberrí;
Aubinyà los fa d'eixida
per darlos refugerí.

En aquesta situació
la digo digo,
en aquesta situació
no fan més que'l ploricó.

En Sant Julià i Andorra
ha posat Comunitat;
fan l'Ofici sense cera,
i d'oli may n'han gastat.

En les Caldes i Engordany
la digo digo,
en les Caldes i Engordany
gemegant passen tot l'any.

Encamp, Canill i Solden
la passen molt malament;
los d'Ordino i la Massana
pateixen mals fortament.

Los de Sispony i Denyós
la digo digo,
los de Sispony i Denyós
viuen sense tenir repós.

Fa córrer per la muntanya
als de Òs i de Civis;
lo dia que's desdejunen
lo tenen per molt felís.

Sant Joan, Asnurri i Ars
la digo digo,
Sant Joan Asnurri i Ars
busquen blat i no'n troben pàs.

Los de Sort estan contens
perque'l tenen per company;
Payrot com es tan cortés,
los dissimula l'engany.

Payrot sempre ha estat mol fort
la digo digo,
Payrot sempre ha estat molt fort
i serà lo seu conhort.

A Rialp i a La Bastida
per fels observar la lley
los socorre nit i dia
per poguer omplenà'l ventrell.
Surp, Rodès y Sant Romà
la digo digo,
Surp, Rodès y Sant Romà
mois treballs passen per pa.

Es la sua habitació
lo poble de Llavorsí;
fa gastos molt rigorosos
a Montenartó i Roní.

Los de Aydi i Estarón
la digo diga,
los de Aydi i Estarón
ja no poden viure'al mon.

Miseria, vesten a Tirvia,
digas que jo't só enviat,
que me'n preparen posada,
que jo arribaré aviat.

Tot l'estiu s'ha estat allí
la digo digo,
tot l'estiu s'ha estat allí
fins que'l fret l'ha fet fugí.

Ja'n puja Burch y Farrera,
Montesclado i Mallolis;
d'allí baixa a la Glorieta,
que li era molt precis.

D'allí passa a Romadríu,
la digo digo,
d'allí passa a Romadríu,
que s'hi va estar tot l'estiu.

Allí va fe unes cadenes
que fossen de ferro fort,
pera estacar les criades
a la cua del Payrot;
y vergonya se'n daran
la digo digo,
y vergonya se'n daran
si'ls ho canten al davant.

NOTA. — Es transcripción rigurosa de un texto antiguo.

LA EDITORA LERIDANA. - 1950. - LERIDA